

Introduktion til opgaverne

Forenklede fælles mål

Efter 2. Klasse

Kommunikation

Eleven kan improvisere med kropssprog og stemme.

Eleven har viden om enkelt kropssprog.

Perspektivering

Eleven kan sætte tekstens tema i relation til eget liv.

Eleven har viden om måder at sammenligne tekster med egne oplevelser

Præsentation og evaluering

Eleven kan præsentere sit produkt i nære sammenhænge.

Eleven har viden om enkle præsentationsformer.

Efter 4. klasse

Kommunikation

Eleven kan forstå eget og andres kropssprog.

Eleven har viden om stemmens og kroppens virkemidler og kropssprog

Fortolkning

Eleven kan forklare sin tekstforståelse.

Eleven har viden om sammenhæng mellem virkemidler og budskab i tekster.

Præsentation og evaluering

Eleven kan udføre en mundtlig fremlæggelse.

Eleven har viden om metoder til mundtlig formidling.

Læringsmål

Eleverne kan fortolke billeder og tekst i sammenhæng

Eleverne kan dramatisere en tekst med fokus på kropssprog

Eleverne kan perspektivere en tekst til deres egen hverdag.

Opgaverne er beregnet til anvendelse i forbindelse med værklæsning af *Kun for sjov* af Sandra Schwartz og Anja Gram

Målgruppen er 2-4. classes elever og strækker sig over 10-14 lektioner

Forløbet er bygget op efter følgende struktur:

Kapitel 1: Hvornår er noget sjovt?

Som introduktion arbejder eleverne med vittigheder og tager stilling til, hvad der er sjovt og ikke sjovt. Eleverne går i dybden med for- og bagside. Eleverne laver forudsigelser, som de følger op på efter læsningen.

Kapitel 2: En fortælling fyldt med sanser

Eleverne arbejder med de første 14 sider og de sanser, der er på spil i teksten.

Eleverne lytter til bogens første kapitel og arbejder med de sanser, der er på spil. Sansearbejdet tages med ud i klassen, hvor eleverne observerer egne sanseindtryk og sammenligner dem med Kajas.

Kapitel 3: Fordyb dig

Eleverne laver en personkarakteristik ud fra ordkort.

Klassen laver et humørbarometer ud fra Kajas skyer.

Eleverne læser en kort tekst om graphic novel og arbejder med fagbegreber.

Kapitel 4: Tænk over det

Eleverne forestiller sig, at Kaja beder nogen om hjælp – her kan de vælge mellem tre opgaver:

- Optage eller opføre en dialog mellem Kaja og Børnetelefonen
- Opføre et lille skuespil, hvor Kaja beder sin mor om råd eller det.
- Skrive et brev fra Kaja til en brevkasse og et svar retur

Der er fokus på at give Kaja et godt råd.

Du kan som lærer vælge, at I kun arbejder med en af opgaverne eller at der er frit valg.

Kapitel 5: Teksten i virkeligheden

Teksten bringes ind i klassen. Hvordan ser det ud i jeres klasse.

Eleverne arbejder i par og større grupper med at lave huske-bobler, der hænges op i klassen, og som ansporer til at være en god ven.

Der samles op på forudsigelserne.

En ekstraopgave til de lidt ældre elever er en dramatisering af bogen i sin helhed.

Organisationsformer og individuelle hensyn.

Der arbejdes både individuelt, i makkerpar, i grupper og i plenum. Der kan være en fordel i at inddele eleverne i læsegrupper, således at de er sammen med den samme gruppe under hele forløbet. Så skal der ikke anvendes unødigt tid på at danne nye grupper undervejs.

Elever med læsevanskeligheder kan lytte til teksten på e-reolen eller Nota. De kan desuden anvende tale til tekst i opgaverne, som kan hentes ned som skrivbar PDF. Eleverne kan bruge deres oplæsningsprogram til at få læst opgaverne højt.

Sandra Schwartz og Anja Gram

FRIENDS
i
FJERDE

Kun for sjov!

Hvordan dræber blondiner fisk?

Hvorfor har blondiner altid en stige med ud at købe ind?

Hvad går og går, men kommer ingen vegne?

'Friends i fjerde' er en realistisk graphic novel-serie for 2.-4. klasse.

LIX 12

Kaja tøver foran døren ind til sin nye klasse.
Så tørrer hun hænderne af i sine jeans.
De er klamme. De ryster også lidt.
Hvornår holder det op?

"Hey, Blondie. Du står i vejen!"

Det er Frank.
Kaja har ondt i maven.
Hun blev også kaldt navne på sin gamle skole.
Det var ikke rart.
Slet ikke rart.

- De drukner dem!

- Fordi priserne er så høje!

- En blondine i en svingdør.

Straarup Co

9 788775 492398

Kapitel 1

Fra grin til gab

Materiale:

Bøger til klassen samt print af omslaget.

Post-its

Kridt til at tegne en fysisk streg på gulvet.

1) Se på forsiden og bagsiden. (makker)

Du får en bog af din lærer.

Du får et print af bogens forside og bagside.

Gå sammen med en makker.

1 a. Snak om forsiden:

Snak med din makker om:

- Hvad kan I se på forsiden?
- Hvad tænker I på, når I ser den?
- Hvad betyder ”Kun for sjov”?
- Hvad tror I, den handler om?

Skriv jeres svar på post-its.

Et svar på en post-it.

Sæt jeres post-it på forsiden.

1 b. Læs og tal om bagsiden

Din lærer læser bagsiden højt.

Snak med din makker om:

Hvad får I at vide om bogen?

Hvem er hovedpersonen?

Hvad for et problem har hovedpersonen?

Hvad tror I, der kommer til at ske i bogen?

Skriv jeres svar på post-its.

Et svar på en post-it.

Sæt jeres post-it på bagsiden.

2. Del dine tanker (grupper à 4)

Gå sammen med et andet par.

Tag dine plakater og post-its med.

Læs jeres post-its højt for hinanden.

Fortæl, hvorfor I har skrevet det, I har.

3. Forudsigelser (gruppearbejde)

Tal om I gruppen:

Hvad kommer der til at ske til bogen?

Bliv enig om 4 ting, I tror, der kommer til at ske.

Alle skriver de fire ting ned. Så alle i gruppen har 4 post-its.

Dem skal I gemme til senere.

4. Præsenter jeres forudsigelser (i plenum)

Fortæl klassen om de 4 ting, I tror kommer til at ske.

Aftal på forhånd, hvem der siger hvad.

Jeres lærer skriver alle tingene på tavlen.

5. Hvornår er noget sjovt? (plenum)

Din lærer tegner en streg på gulvet i klassen.

Den ene ende er kedelig.

Den anden er sjov.

Din lærer læser vitser højt.

Vis med din krop, om du synes, vitsen er sjov eller ej.

Vitserne lyder sådan her:

Hvordan dræber blondiner fisk?

De drukner dem

Hvorfor har blondiner altid en stige med ud og købe ind?

Fordi priserne er så høje.

Hvad går og går og kommer ingen vegne?

En blondine i en svingdør.

6. Er du sjov? (plenum)

Bliv på kridtstregen.

Fortæl selv klassen en vits, hvis du kender en. Måske har du en favorit-vits?

Syntes de, den var sjov?

Tal om i klassen:

Hvornår er en vits sjov?

Er det når der sker noget sjovt?

Er det, når man griner af nogen?

Hvorfor gør så mange vitser grin med fx blondiner, molboer, århusianere? Er det okay?

Kapitel 2

Skarpe sanser

Materiale:

Print af sanseark

Til læreren: Gennemgå opgave 1 med eleverne. Og læs følgende op inden du begynder at læse fra bogen – formålet er at skabe fokus og invitere eleverne til at mærke sig selv og slappe af.

Sæt dig godt til rette på stolen. Skub numsen tilbage på sædet, så du sidder godt.

Læg en hånd på maven. Træk vejret dybt ind, så maven spiler sig ud. Pust langsomt ud. Gør det tre gange.

Knyt dine tæer, som om du laver knytnæver med tæerne. Jeg tæller til ti 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

Og giv slip.

Stræk armene ned langs siderne og spænd i dem, som om du bærer på noget meget tungt.

Jeg tæller til ti 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

Og giv slip.

Læg armene på bordet. Knyt dine hænder, hårdt, mens jeg tæller til ti. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

Og giv slip.

Træk igen vejret dybt ind, så maven spiler sig ud. Pust langsomt ud.

Træk vejret ind – pust ud.

Træk vejret ind – pust ud.

Bed herefter eleverne om at følge med i teksten, mens du læser højt.

1. Lyt til din lærer

I dette kapitel skal du bruge dine sanser.

Derfor skal de være skarpe!

Om lidt læser din de første 14 sider højt.

Find din bog frem. Og stop så lige op og mærk dig selv.

Vær stille i klassen. Alle sammen. Og lyt godt efter, når jeres lærer hjælper jer med at falde til ro og få skarpe sanser.

Følg med i bogen, når din lærer læser højt.

Tænk over:

Hvordan føles teksten? Er den fx *rar, varm, glad, trist, sur, vred, bange, sjov*

Hvis du skulle give teksten en farve – hvad skulle det så være? Og hvorfor?

Hvilke følelser er der i teksten?

2. Del jeres tanker

Gå sammen med en makker og fortæl hinanden, hvad I har tænkt over.

Del det med klassen.

3. Mærk selv efter

Tænk, hvis du var Kaja.

Hvordan ville det føles at være ny? Træde ind i en ny klasse? Møde nye børn?

Hvordan føles der i din klasse?

3 a) Se dig om.

Hvad kan du se? *Fx de andre børn, stole, borde, tasker, bøger, madpakker....*

Hvad kan du høre? *Fx de andre der snakker, skriver noget, en blyant mod et papir, en stol, der skraber mod gulvet*

Hvad kan du lugte? *Fx madpakker, lugten af bøger, lugten af gulvet...*

Hvad kan du smage? *Fx støv, din frokost, at du er tørstig...*

Hvad kan du mærke? *Fx stolen under din numse, bordet under dine arme, din mave, der knurrer, at der er varmt, at der er koldt...*

4. Mærk teksten

Kig side 1-14 igennem.

Hvad tror du, Kaja kan

- Se
- Høre
- Lugte
- Smage
- Mærke?

Skriv det ind på arket, du får af din lærer.

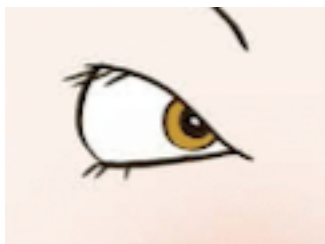
Du skal ikke snakke med nogen om det.

Du kan lukke øjnene og forestille dig det.

Eller se, om der er noget hjælp på siderne i bogen.

Hvad kan Kaja

Se

Høre

Lugte

Smage

Mærke

---

5. Hvad siger de andre?

Rejs dig op.

Tag dit ark med.

Gå rundt mellem de andre i klassen.

Find en makker.

Fortæl hinanden, hvad I tror Kaja

Ser

Hører

Lugter

Smager

Mærker.

Hvis du hører noget, du ikke har skrevet, så skriv det på dit eget ark.

6. Saml op

Saml op ved at dele tavlen i 5 dele – skriv sådan her i de fem dele og udfyld dem med alle jeres forslag.

Se

Høre

Lugte

Smage

Mærke

7. Tænk over det her

Tal om:

Hvad gør det ved en tekst, at der er sanser i den?

Kan I genkende Kajas sanser fra jeres egen klasse?

Hvordan er det at være ny til noget?

Kan man godt få ekstraskarpe sanser, når man er bange eller nervøs for noget?

Kapitel 3

Fordybelse

Materialer:

En bunke ordkort til grupper – det skal passe til grupper à 4 elever

Print af arbejdsarket ”Personkarakteristik”

Print af sol, sky, regnsky, tordensky (hvis de lamineres, kan de bruges fremover)

1) Læs resten af bogen (makkerpar)

Gå sammen med en makker.

Læs resten af bogen sammen.

Læs på skift en side højt.

2) Følg personerne (gruppe)

Gå sammen med et andet par.

I får en bunke kort af jeres lærer.

På hvert kort står et ord.

I får en kopi med billeder af

- Kaja
- Frank
- Sari
- Viola

Tag nu på skift et kort fra bunken.

Læs det højt.

Tal om, hvem af personerne det passer til.

Læg kortet ved den person, I synes, det passer til.

Arbejdsark: Personkarakteristik

Gå sammen i grupper på 4

Tag på skift et kort fra bunken af ord.

Læs det højt.

Tal om, hvem af personerne det passer til.

Læg kortet ved den person, I synes, det passer til.

Ordkort til print

Trist	Sjov	Usikker
ond	Ensom	Glad
Venlig	Sød	Uvenlig
Modig	Kold	Klog
Ærlig	Skør	Dum
Vred	Selvsikker	Selvglad

3) Er I enige i klassen? (plenum)

Del tavlen i fire dele.

Skriv Kaja, Frank, Sari og Viola i hver sin del.

Grupperne fortæller, hvad for nogle kort, de har valgt.

Tal om, om I er enige eller uenige?

Til læreren – inviter eleverne til at bruge bogen og vise, hvor i bogen de fx kan se, at Frank er usikker eller sjov og hvorfor. Således kan analysen komme mere i dybden.

Efterfølgende kan du bede eleverne skrive en sammenhængende personkarakteristik i gruppen.

4) Kajas skyer (makker)

Har du set skyerne?

I bogen er der mange skyer. De hænger alle sammen over Kajas hoved.

Gå sammen med en makker.

Find alle de steder i bogen, hvor der er skyer.

Tal om – hvad er det for nogle skyer?

Hvad viser de om Kaja?

5) Humørbarometer (plenum)

Til læreren:

Print sol, sky, regnsky og tordensky (laminér dem evt. til ophængning). Gennemgå opgaven. Tag en runde i klassen, hvor eleverne tager stilling til deres humørvejr. Det kan være en god øvelse at gøre i løbet af dagen eller om morgenen til fremme af klassens trivsel – uafhængigt af dette forløb.

I bogen bliver Kajas humør vist med skyer.

De er hendes humør-vejr.

Det kan I også gøre i klassen.

Se på det humør-vejr, din lærer har taget med.

Tag en runde i klassen, og sig, om du er sol, sky, regnsky eller tordensky.

Du må meget gerne sige, hvorfor du har det vejr, du har.

Du må også godt lade være.

Tal om: Hvorfor kan det være rart at vide, hvilket humør de andre i klassen har?

Hvordan har du det fx selv, hvis du er en tordensky? Skal de andre så helst tale til dig? Eller skal de lade dig være?

6) Læs om graphic novel (makker)

Gå sammen med en makker. Læs teksten om graphic novel.

En graphic novel er særlig. Den er ikke en roman. Eller en tegneserie.

De personer, der er i en graphic novel, er ”runde.”

Det vil sige, at de ændrer sig: Til en start er Kaja er nervøs for sin nye klasse. Til sidst tænker hun, at hendes klasse måske er okay.

I en graphic novel bruger man ting som du kender fra fx Anders And. Der er rammer. Der er tale-bobler. Der er tekst-bokse. Folk er altid i en ramme. Og alting bliver forklaret.

Men i en graphic novel leger man med de ting. Der kan folk være udenfor en ramme. De kan se meget små ud. Eller meget store. Der kan ske ting fra den ene ramme til det anden. Ting, som du som læser ikke får at vide. Som du selv må tænke dig til.

7) Se på side 16 (makker)

Bliv sammen med din makker.

Se på side 16 i bogen.

Fortæl hinanden:

Hvad står der i tekst-boksen?

Hvad sker der i rammerne? Hvad viser det, der sker i rammerne om Kaja og Frank?

8) Se på side 10 (makker)

Bliv sammen med din makker.

Se på side 10 i bogen.

Tal om:

Hvordan bliver rammen brugt?

Hvad sker der med Viola? Hvorfor er hun ude af rammen i det nederste billede?

Hvad kan det betyde?

9) Se på side 21-22 (makker)

Bliv sammen med din makker.

Se på side 21 og 22.

Frank fortæller vitser.

Der sker noget med Sari og Violas talebobler.

Hvad sker der?

Hvorfor sker det, tror I?

Hvordan synes I det virker? Er det sjovt? Skørt? Sært?

10) Find eksempler (makker)

Bliv sammen med din makker.

Gå på jagt i ”Kun for sjov.”

Find eksempler på:

Rammer

Talebobler

Tekst-bokse.

At folk står udenfor rammerne.

At der bliver tegnet noget sjovt, skørt eller sært.

11) Saml op (plenum)

Saml op i klassen ved at præsentere jeres eksempler.

Tal i klassen om:

Hvad skal det betyde, at det nogle gange er Viola, Frank og Kaja, der står udenfor rammen?

Kapitel 4

Giv Kaja et godt råd

Til læreren:

Denne opgave giver mulighed for differentiering. Omfanget af hver opgave skal aftales med dig. Eleverne kan selv vælge opgave, som det er foreslået – alternativt kan du vælge opgave for hvert makkerpar. Eller for hele klassen, hvis de fx godt kunne trænge til en skriftlig udfordring. Opgave 3 er principielt et kort stileoplæg og kan udvides til at omhandle brevgenren. Her kan du gå på nettet og finde skriveskabeloner til eleverne.

Det er ikke nemt at være ny i en klasse.

Kaja er ret nervøs for at skulle starte på en ny skole.

Måske har hun bedt nogen om et godt råd?

Hvad ville hun sige?

Hvad for et svar ville hun få?

Gå sammen med en makker.

Vælg en af de 3 opgaver:

1) **Skriv en dialog:**

Forestil jer, Kaja ringer til Børnetelefonen.

Forestil jer, hvad Kaja ville sige.

Forestil jer, hvad for et svar hun ville få. Det skal være et godt råd.

Skriv en dialog: En af jer er Kaja. En af jer er en person fra Børnetelefonen.

Aftal med jeres lærer, hvor mange replikker I skal have.

Optag jeres dialog på en telefon.

Eller læs den højt for klassen.

2) **Spil et lille skuespil**

Forestil jer, at Kaja taler med sin mor/far om, at hun er nervøs for at starte i en ny klasse.

Forestil jer, hvad Kaja ville sige.

Forestil jer, hvad for et svar hun ville få. Det skal være et godt råd.

Skriv en dialog: En af jer er Kaja. En af jer er Kajas mor/far.

Aftal med jeres lærer, hvor mange replikker I skal have. Øv et lille skuespil og spil det for klassen.

3) Skriv et brev

Forestil jer, at Kaja skriver om sin nervøsitet til en brevkasse. Og får svar.

Hvad ville Kaja skrive?

Hvad for et svar ville hun få?

Aftal med jeres lærer, hvor lange brevene skal være.

Husk også, at Kaja skriver på én måde, fordi hun er et barn.

Den, der svarer, er måske en voksen.

Og husk lige – hvad skriver man i starten af et brev? Og i slutningen? Og skal der ikke også dato på?

Aflevér brevene til jeres lærer.

Eller læs dem højt i klassen.

Kapitel 5

Husk at være en god ven

Materiale

Print af talebobler, 1 pr elev

Sakse

Limstifter

Tuscher

1) Hvordan er det i din klasse? (plenum)

Del klassen i en ja-zone og en nej-zone.

Din lærer læser nogle udsagn op.

Kan du svare ja? Eller nej?

Stil dig i den zone, der passer.

Udsagn til læreren:

Griner du, når noget er sjovt?

Ved du altid, hvornår de andre synes, noget er sjovt?

Er du nogle gange usikker på, om det er okay at grine?

Ville du nogle gange gerne kunne sige stop, når de andre griner?

Har du nogle gange selv grinet med af noget, der ikke var sjovt?

Har du oplevet, at der var en, der blev ked af det, fordi de andre grinede?

Vil du gerne være en god kammerat?

2) Huske-bobler 1 (par)

Gå sammen med en makker.

Tal om:

- Hvad er en god klasse?
- Hvad er en god kammerat?
- Hvordan er man en god kammerat i klassen?
- Hvordan er man en god kammerat i frikvarteret?

Find 6 punkter, man skal huske for at være en god kammerat.

Ikke regler.

Mere som en huskeseddel. Fx husk at tale pænt. Husk at lytte. Husk at grine med, ikke af.

3) Huske-bobler 2 (gruppe à 4)

Gå sammen med et andet par.

Nu er I 4.

Hvert par fortæller om jeres 6 huske-punkter. Det er 12 i alt.

Bliv nu enige om 6 huske-punkter. De skal være de bedste. Og de vigtigste. Målet er at få verdens bedste klasse. Og verdens bedste kammerater!

4) Huske-bobler 3 (gruppe à 6)

Gå sammen med to nye par.

Nu er I 6.

Hvert par fortæller om de 6 punkter. Det er 12 i alt.

Bliv nu enige om de 6 bedste huske-punkter.

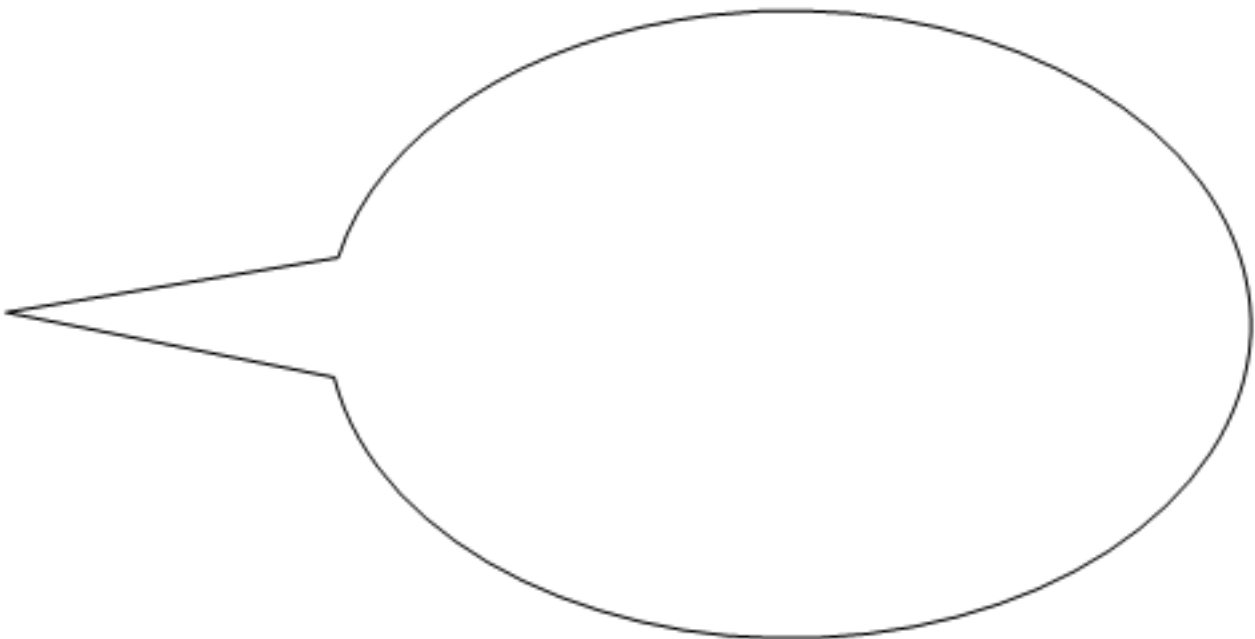
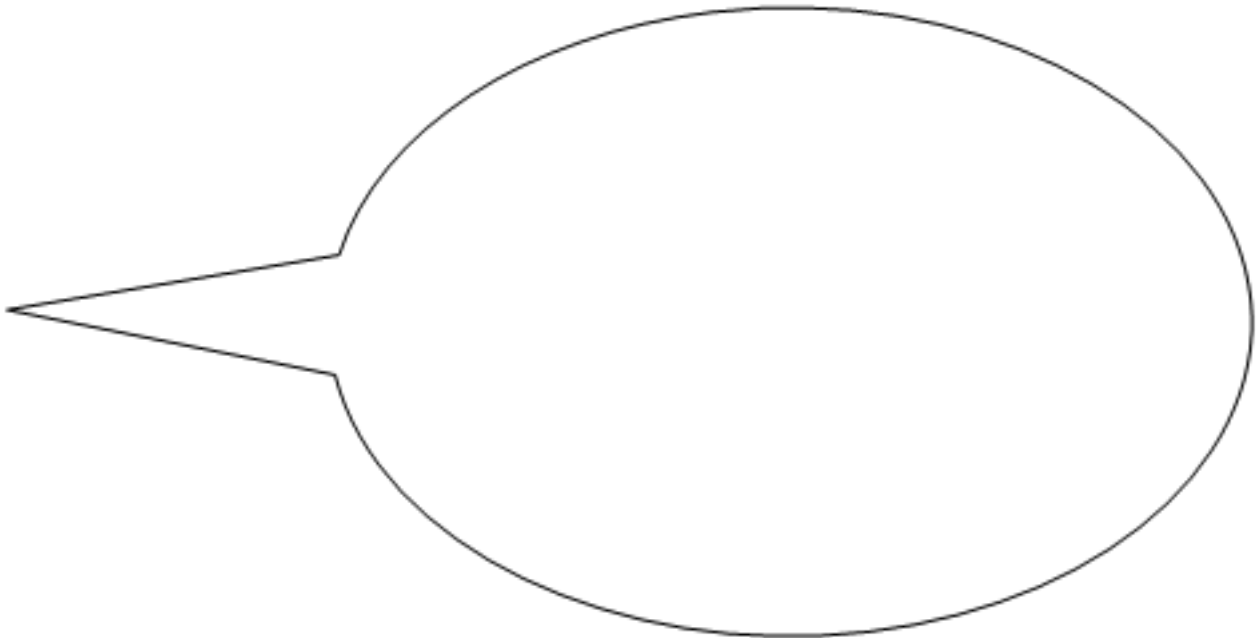
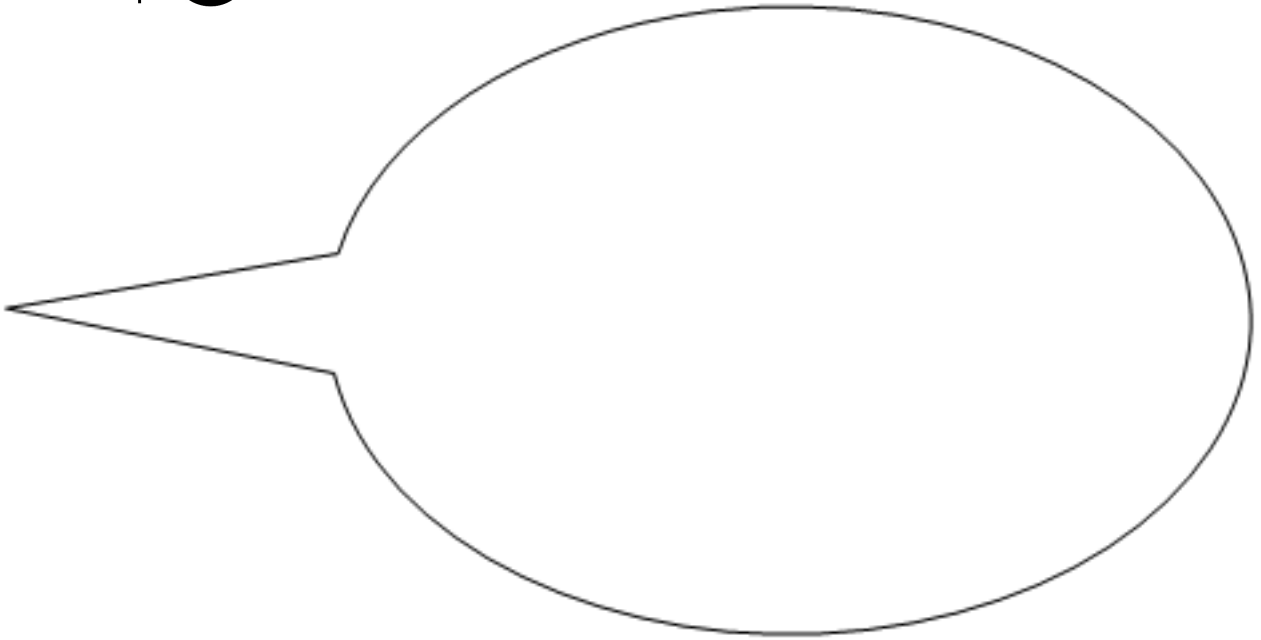
5) Huske-bobler 4 (gruppe)

Få 6 talebobler af jeres lærer.

Klip dem ud.

Lim dem på pap.

Skriv jeres huske-punkter med store bogstaver. Et huske-punkt i hver taleboble.

6) Fremlæg jeres punkter

Læs jeres huske-bobler højt.

Forklar, hvorfor I har valgt dem.

Hæng dem op i klassen.

7) Opsamling

Kan du huske, hvad du troede, der ville ske i bogen?

Find dine ark frem.

Snak i klassen om:

Holdt jeres tanker?

Hvilke ting passede? Hvad passede ikke?

Hvad overraskede jer?

Hvad undrede I jer over?

Hvad lærte I?

Og hvad kommer der til at ske med Kaja, Frank, Viola og Sari nu?

Ekstra-opgave

Drama-drama!

Inddel klassen i grupper på 4.

Inddel bogen i bidder, der svarer til antal grupper.

Tildel hver gruppe en bid af bogen.

Inden grupperne øver, kan du gøre den opmærksomme på, at det ikke kun er replikkerne, der er vigtige.

Inviter dem til at få kroppen med. Lav evt. en rundkreds i klassen, hvor I viser forskellige følelser med kroppen:

Glæde

Vrede

Ensomhed

Tristhed

Generthed

Jalousi

Og hvor I siger en replik på forskellige måder – fx *jeg synes ikke, du er en idiot*. Eller *selvfølger vil jeg komme til din fødselsdag*. Find selv på flere og sig dem:

Vredt

Forskrækket

Rædselsslagent

Genert

Ironisk

Leende

Grædende osv.

Bed herefter eleverne øve sig i at dramatisere deres bid af bogen og have både krop og stemme på.

Eleverne kan ”spille” bogen ud i en køre med skiftende grupper på ”scenen” i klassen.

Du kan også gøre et større nummer ud af det og invitere forældrene til drama-aften. Her kan I også vise

Huske-boblerne og elevernes dialoger/skuespil/breve fra forrige kapitel frem.